

Les 51 Bijzondere lintzettingen en zuivere parallelharmonie

In deze les zullen we ons bezighouden met nog een paar varianten van de traditionele lint-harmonisatie. De gelijke beweging van de stemmen maakt in sommige voorbeelden plaats voor tegenbeweging (zie ook de laatste twee kwartnoten van vb2 in les 50.5) en hier en daar komen niet geharmoniseerde vertragingen voor, die vijfstemmige akkoorden doen ontstaan (51.2 e.v.). Ook maken we kennis met de *zuivere parallelharmonie* (51.8).

Al vanaf de eerste lessen (o.m.les 9) hebben we met bewegende stemmen te maken gehad. Meestal draaide het dan om de in parallelle tertsen of decimen dalende laddereigen Δ en ∇ ; beide tonen geleend van een dominantakkoord – vaak van het dim-akkoord van VII. Zie o.m. de voorbeelden 2-7 in les 9.

51.1 Een vorm van lintharmonisatie die afwijkt van de gebruikelijke gelijke beweging van de stemmen, is die waarin de melodie en de onderste stem in tegenbeweging gaan. Bij deze lintzetting zien we trapsgewijs dalende doorgaande tonen op de onderste balk (linkerhand) terechtkomen op de bas van een akkoord in grondligging. Doorgaans worden die versierende tonen geharmoniseerd met het dim-akkoord dat we uit de sixth diminished scale kennen: de z.g.n. *geleende dim-tonen* (B.Harris; zie les 23, deel 1).

ä In vb1 staat een lint van de vierde en vijfde maat van STAR EYES. De doorgaande tonen in de melodie worden geharmoniseerd met D° , [VII] voor $E^b m7$. In dit voorbeeld gaan de akkoorden op de bovenste balk in tegenbeweging met een reeks dalende doorgaande tonen op de onderste balk. Hierbij komt de grondligging van $E^b m7$ uit op de grondligging van $A^b 7/13$.*

1

$E^b m7$ $A^b 7/13$ D^b

ä In vb2 staat de eveneens in tegenbeweging geharmoniseerde lintzetting van de negende maat van ON GREEN DOLPHIN STREET. Hier zien we de onderste stem uitkomen op de grondtonen van de TV-dominantenketting, $B7/13 \dot{\vee} E7/9/13$ ($C^b 7 \dot{\vee} F^b 7$).

2

$F m7$ $C^b m7$ $F^b 7$ E^b

51.2 Een andere variant van het lint, die we *onvolledige lintzettingen* zouden kunnen noemen, ontstaat als een paar tonen van het hoofdakkoord – d.w.z. het akkoord in het schema – blijven staan, terwijl tonen van het dim-akkoord, als vertraging voor de overige tonen, in parallelle consonanten bewegen. Hierbij ontstaan vaak aantrekkelijke, soms vrij harde dissonanten die meestal dalend oplossen. Voor wat meer beweeglijke blazerszettingen is, zoals eerder opgemerkt, deze variant van het lint minder geschikt.

*Tot aan de *as* zien we in de onderste stem de dalende sixth diminished scale (zie les 23 in deel 1) van $G^b 6$, toegepast op $E^b m7$.